

Lars-Inge Gunnarsson

Lars-Inge Gunnarsson is een van de Zweedse leden van EDF (European Dairy Farmers). Als een van de weinige Zweden weet hij de hoge melkproductie per koe om te zetten in een kostprijsvoordeel.

Melkproductie:	7.500.000 kg
Aantal koeien:	650
Grond:	1200 ha
Melk per koe:	11.600 4,16 3,34
Neventakken:	vleesvee, akkerbouw, energie en kaas

Lars-Inge Gunnarsson

De veestapel bestaat deels uit Zweeds roodbonten en deels uit holsteinkoeien

Zweeds melkveebedrijf spreidt prijsrisico door te investeren in neventakken

Schaken op meerdere borden

Het Zweedse familiebedrijf van Lars Inge Gunnarsson omvat een veestapel van 650 melkkoeien. Toch komt slechts vijftig procent van de omzet uit de verkoop van melk. Kaas, akkerbouw, vlees en energie vullen de exploitatie aan.

tekst **Tijmen van Zessen**

Wie het melkveebedrijf van de familie Gunnarsson van de achterzijde nadert, ziet in eerste instantie geen stallen, maar een elegant landhuis. Het geelwitte gebouw biedt onderdak aan de ambachtelijke kaasmakerij, waar het familiebedrijf Skottorps Säteri jaarlijks 150.000 kilo kaas produceert. De zuiveltak is een aparte onderneming die door de familie van Lars Inge Gunnarsson wordt gerund. Het is echter niet de enige neventak naast de melkproductie. Gunnarsson heeft een vleesveetak – hij mest zijn eigen stierkalveren af – hij verbouwt diverse akkerbouwgewassen en sinds dit jaar draagt ook de productie van energie bij aan het resultaat. ‘Van de totale omzet komt ongeveer de helft uit melkproductie, 25 procent uit vleesproductie, 10 procent uit akkerbouw, 5 procent uit energieproductie en 10 procent uit EU-subsidies’, verduidelijkt Gunnarsson de verhouding.

Met een productie van 9410 kilo melk per hectare is er ruimte om een deel van de 1200 hectare landbouwgrond te benutten voor akkerbouw. Naast gras, mais en graan teelt Gunnarsson bijvoorbeeld ook suikerbieten en aardappelen. Alles bij elkaar werken er twintig mensen op het bedrijf in Laholm, onder wie ook acht medewerkers uit Polen.

Zweedse kostprijskanjer

De melkproductie vindt plaats op twee locaties: één locatie met 550 dieren en een andere locatie met 100 dieren. Op het grootste bedrijf gaan de koeien driemaal daags door een 2 x 12 zij-aan-zij-melkstal. Dankzij een productie van 11.600 kilo meetmelk per koe weet Gunnarsson zijn kosten te verdelen over een flinke plas melk. De veehouder is lid van EDF (European Dairy Farmers) en scoort op vrijwel alle kenmerken beter dan het gemiddelde EDF-bedrijf. Een

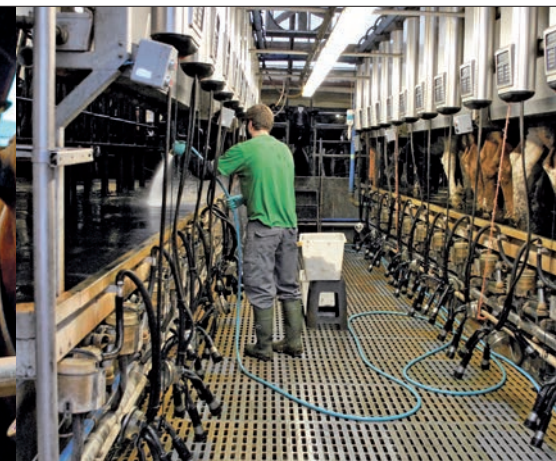
knappe prestatie in Zweden, een land waar de kostprijs voor melkproductie tot de hoogste van Europa behoort. Het break-evenpoint van de onderneming ligt 6,5 cent onder het EDF-gemiddelde. ‘We analyseren de resultaten maandelijks. Ik denk dat we ons resultaat danken aan de hoge melkproductie per uur, die staat op 300 kilo melk. We werken niet voor niets met protocollen: op maandag koeien droogzetten, op dinsdag klauwbekappen en op woensdag drachtcontrole. De hoge productie per uur gaat hand in hand met een hoge productie per koe, maar zonder daarbij buitensporig veel kosten te maken.’

Gunnarsson doelt onder meer op de veekosten, die zo’n twintig procent onder de Europese norm liggen. ‘Insemineren en drachtcontrole doen we zelf. We vertrouwen volledig op onze tochtdetectie en realiseren bij deze productie een tussenkalftijd van dertien maanden.’ De melkvaarzen insemineert de Zweed niet voordat ze 26 maanden oud zijn. Op deze wijze kunnen de dieren nog even door-groeien – de afkalfleeftijd is 24 maanden – en maken ze een persistente lactatie.

Vervanging op 42 procent

De veestapel van Gunnarsson mag dan zeer vruchtbaar en productief zijn, het vervangingspercentage is met 42 procent opvallend hoog. Gunnarsson legt uit dat Zweedse boeren hun koeien eerder vervangen vanwege de goede prijzen voor slachtkoeien in combinatie met hoge kosten voor een mastitisbehandeling (op zondag kost dit bijna 400 euro). ‘Aureus is een groeiend probleem in Zweden, ook bij ons, maar vooral nog gaan de meeste koeien weg vanwege de klauwen.’

Om de levensduur te stimuleren kiest de veehouder voor stieren die hoog scoren op gezondheidskenmerken. Hij streeft naar gemiddeld grote koeien die gemak-

Poolse arbeiders nemen het melken voor rekening in de 2 x 12 zij-aan-zijmelstal

Gunnarsson investeerde in een biogasinstallatie om stroom op te wekken

De akkerbouw vertegenwoordigt tien procent van de omzet op het bedrijf

Het rantsoen van de koeien is berekend op 26 kilo melk, de rest komt uit krachtvoer

kelijk afkalven en sterk voor de dag komen als het gaat om uiergezondheid en klauwgezondheid. ‘We willen dit bereiken door stieren te selecteren uit de top-10 van de NTM-ranking, voor zowel zwartbont als Zweeds roodbont.’

Vangnet voor prijsfluctuaties

Op dit moment kalven er veel vaarzen af van Onsild, Limbo, Ross en Orange (zwartbont) en van Facet en Leroy (Zweeds roodbont). De stieren die nu in het inseminatievat zitten, zijn Clark, Gergor en Loop (zwartbont) en Grant en Cigar (Zweeds roodbont). ‘We kruisen binnen de veestapel niet, we laten de roodbonten rood en de zwartbonten zwart. De roodbonten produceren min-

der melk, maar zolang ze zich handhaven in de stal voldoen ze in mijn ogen.’ Het rantsoen van de koeien is gebaseerd op 26 kilo melk per koe. De dieren krijgen een mix van 25 kilo silagegras (dertig procent droge stof), 15 kilo maissilage (dertig procent droge stof), een halve kilo stro, drie kilo graan (gerst, haver, triticale), 1 kilo sojameel, 0,2 kilo mineralen en 0,1 kilo zout. Gunnarsson noemt zijn rantsoen een PMR (partly mixed ration) want in de krachtvoerstations kunnen koeien nog tot maximaal 12 kilo krachtvoer opnemen. ‘Ons streven is het krachtvoerverbruik onder de dertig kilo per honderd kilo melk te houden. Krachtvoer is relatief duur in Zweden; we hebben het verbruik al kunnen

beperken zonder daarbij op melkproductie in te leveren.’

De Zweedse melkveehouder is fier op zijn bedrijf, dat efficiënt in elkaar steekt. Ook als het gaat om energieverbruik. Een tweetal windmolens maakte het bedrijf al onafhankelijk van externe elektriciteit, maar sinds dit voorjaar produceert de ondernemer ook energie. Hij investeerde met dertig procent Europese subsidie in totaal 1,2 miljoen euro in een mestvergister. Hoewel de prijzen nu nog tegenvallen (4 cent per kWh) weet Gunnarsson dat het op termijn een vangnet kan bieden in tijden van lage melkprijzen. ‘Als ik opnieuw voor de keuze kwam te staan, dan zou ik in mijn bedrijf dezelfde keuzes hebben gemaakt.’